

Budgetskrivelse 2020

Stadsbyggnadsnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Förändringar i omvärlden	4
Förändringar i konjunkturen och på bostadsmarknaden	4
Investeringsstyrning	6
Strukturell hemlöshet	7
Förändring och utveckling av nämndens verksamhet	8
Processarbete och digitalisering	8
Delaktighet	10
Begäran om investeringsram	11
Investeringsram.....	11
Begäran om kommunbidrag.....	11

Sammanfattning

En eventuell konjunkturedgång på bostadsmarknaden kan komma att ha stor påverkan på stadsbyggnadsnämndens verksamhet. Signalerna från marknadens parter är dock i nuläget tvetydiga. Antalet inkomna bygglovsärenden har minskat jämfört med föregående år. Även inströmningen av fastighetsbildningsärenden har varit lägre. Samtidigt förs dialog med byggherrar gällande ett flertal stora projekt och många ärenden förväntas vara på ingång. I dialogen kan dock stadsbyggnadskontoret konstatera att byggherrarna har en mer avvaktande hållning med anledning av konjunkturen och statliga satsningar jämfört mot ifjor, men intresset för att utveckla staden är fortfarande stort. Förvaltningen följer noga konjunkturen och har månadsvisa ekonomiska uppföljningar, för att kunna agera skyndsamt på en eventuell förändring. För att parera den osäkra konjunkturen ser förvaltningen över stadsbyggnadsnämndens taxa gällande detaljplane- och bygglovsprocesserna.

Framtagande av detaljplaner är mer komplext. Intressenterna har även blivit fler; markägaren som vill bygga, grannar som blir berörda och myndigheter. Att förtäta och bygga staden inåt tar tid, inte minst då varje detaljplan tar längre tid i anspråk. Även bygglovssidan har mer komplexa ärenden då hållbarhetsperspektiv ska beaktas och skärpt lagstiftning inom områdena buller, dagsljus, tillgänglighet och Attefall tillkommit, liksom generella ändringar i PBL och BBR. Förändringarna har medfört ökade intressekonflikter med sökande, vilket leder till behov av mer dialog men också till dialog i tidigare skeden. Tidiga dialoger kan synliggöra fler perspektiv, ge ett bättre beslutsunderlag, leda till ökad tillit mellan boende, stärkt ansvarstagande för gemensamma angelägenheter och leder förhoppningsvis även till färre överklaganden. Att utveckla delaktighetsområdet är därför ett prioriterat område för stadsbyggnadsnämnden.

För att säkerställa en hållbar stadsutveckling i ett långt tidsperspektiv ser stadsbyggnadsnämnden ett betydande behov av en fortsatt utveckling av stadens investeringsstyrning. Det är viktigt att detta sker med helhetssyn och att även långsiktiga samhällsvinster och planeringsperspektiv beaktas. Prioriteringar behöver tas fram i samverkan mellan alla nämnder och genom tydliga politiska beslut. Strategiska investeringar behöver vägas mot de nyttor som kan uppnås och sättas i relation till Malmö stads gemensamma mål och visioner och även i relation till översiktsplaneringen och demografiska prognoser.

Tillgång till öppna geodata för medborgare, kommunala bolag och privata aktörer är en viktig del för att skapa en effektiv samhällsbyggnadsprocess. Med öppna geodata menas "data som vem som helst fritt får använda, återanvända och distribuera". Det finns stora potentiella vinster i öppna och lättillgängliga geodata, exempelvis ökat medborgarinflytande, stärkt demokrati och bättre beslutsunderlag för klimatanpassning samt krishantering. Inom staden innebär öppna geodata att alla förvaltningar fritt kan använda informationen utan kostnad, vilket exempelvis kan gynna sociala och pedagogiska verksamheter. I många kommuner har öppna geodata redan införts. De samlade erfarenheterna från dessa kommuner, samt från statliga myndigheter, är att öppna geodata kan skapa både direkt och indirekt nytta samt effektiviseringar inom samhällsbyggnadsprocessen, som vida överstiger kostnaden för införandet.

Att motverka den strukturella hemlösheten måste fortsatt ha hög prioritet. Stadsbyggnadsnämnden ser att den, tillsammans med flera andra nämnder, har en viktig roll i detta arbete. För att säkerställa att det sker på ett ändamålsenligt sätt är det nödvändigt med mer samverkan mellan berörda nämnder och förvaltningar, tydligare ledning och styrning samt helhetssyn. Att Malmö har anslutit sig till FN-initiativet The Shift innebär att staden markerar att bostaden ska ses som en social rättighet. För att svara upp till The Shift krävs gemensamma krafttag inom Malmö stads organisation, men även på nationell nivå krävs det åtgärder för att uppnå en offensiv och jämlik bostadspolitik.

Förändringar i omvärlden

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka viktiga beslut, händelser och förändringar i omvärlden förväntas påverka nämnden under 2020 och framåt och på vilket sätt?
- Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som helhet som skulle möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten?

Stadsbyggnadsnämnden ser att ett behov av att utveckla verksamheten i takt med förändrade förutsättningar, där processutveckling, digitalisering och samarbete både internt och externt fortsatt behöver vara i fokus. Stadsbyggnadsnämnden ser också stora vinster i en förändrad målstyrning där de globala målen vävs in i kommunfullmäktiges och nämndernas målarbete. Detta kan ytterligare främja samarbetet mellan stadens olika verksamheter för att kraftsamla i arbetet med stadens möjligheter och utmaningar. I detta arbete har stadsbyggnadsnämnden och dess förvaltning en viktig roll.

Det blir alltmer komplext att bygga den hållbara staden. Genom att förtäta och bygga staden inåt tar processerna och ärendena allt längre tid. Målkonflikter kan också uppstå då fler aktörer blir inblandade. Kostsamma utredningar, omprövningar och annat gör också att det tar längre tid att få intäkter för utfört arbete. Detta är dock inte unikt för Malmö, utan en omställningsprocess av hela branschen. Stadsbyggnadsnämnden har dock under det senaste året ändrat i taxan för planärenden och lagt in fler debiteringstillfällen. Det genererar ett jämnare intäktsflöde som bättre speglar det nedlagda arbetet och därigenom ekonomin.

Stadsbyggnadsnämnden ser ett ökande engagemang från Malmöborna i stadsbyggnadsfrågor, vilket är glädjande och något som nämnden vill fortsätta att utveckla, men som också leder till fler överklaganden som kan fördröja eller fördyra stadens nödvändiga utvecklingsprojekt.

Förändringar i konjunkturen och på bostadsmarknaden

Malmö har de senaste åren upplevt en högkonjunktur på bostadsmarknaden, med en mycket stark byggtakt och hög leveranstakt från stadsbyggnadsnämnden under åren 2016-2017. Inför de kommande åren ser nämnden ett fortsatt behov av att säkra kontorets kapacitet och kompetens för hög leverans kvalitet och god framförhållning i stadsplaneringen. Dels på kort sikt med detaljplaner, fastighetsbildning och bygglov. Dels på lång sikt där Malmö växer mot halvmiljonstaden med hjälp av Översiktsplanen och fördjupade geografiska planer, för att garantera att staden kan växa på ett hållbart sätt med alla efterfrågade funktioner och möjligheter. De närmsta åren kommer de gemensamma styrdokumenterna Översiktsplanen, Arkitekturstaden och Handlingsplan för bostadsförsörjning tydliggöra en gemensam riktning för vad staden behöver fokusera på för att ge de bästa fysiska förutsättningarna för stadens utveckling och en god livsmiljö för alla Malmöbor. Stadsbyggnadsnämndens budgetram är en av stadens minsta men nämndens verksamheter, såsom översiktlig planering, detaljplanering, fastighetsbildning och bygglov, ger mycket stor utväxling för Malmöborna och staden som helhet. Detta genom att möjliggöra för såväl privata som offentliga investeringar i exempelvis bostäder, arbetsplatser och skolor.

Konjunkturen på bostadsmarknaden har stor påverkan på stadsbyggnadsnämndens verksamhet då den till stor del är taxefinansierad. Hur konjunkturen kommer att utvecklas är i nuläget svårt att förutse, då signalerna från marknadens parter är tvetydiga. Dessutom uppvisar konjunkturen mycket stora skillnader mellan storstadsregionerna. Stadsbyggnadsnämnden och förvaltningsledningen följer noga utvecklingen och anpassar verksamheten utifrån rådande förhållanden genom proaktiv styrning i samtliga verksamheter.

Stadsbyggnadsnämnden ser att befolkningsökningen fortsatt medför ett ökat behov av effektiv framdrift av detaljplaner för att trygga Malmös tillväxt. Framtagandet av detaljplaner innebär en komplex utrednings- och samrådsprocess, som involverar många intressenter vilket tar mer tid i anspråk jämfört med tidigare. Samtidigt ser nämnden en utmaning med den nya lagstiftningen gällande avgiftsreduktion när tidsfrister för beslut i ärenden om lov, förhandsbesked samt startbesked överskrids, vilket innebär att

det inte längre finns samma möjlighet till dialog och revideringar under handläggningens gång. Detta beskrivs mer utförligt nedan.

Komplexitet i detaljplaner

Malmö växer mot 500 000 invånare. Det ställer fortsatt höga krav på framdrift av detaljplaner för att trygga Malmös tillväxt och vidareutveckla den goda stadsmiljö som gör Malmö attraktivt. Den färdiga detaljplanen sammanfattar och ger ramarna för den goda stadsmiljön. Att ta fram detaljplaner är en komplex utrednings- och samrådsprocess, som involverar många intressenter, exempelvis markägaren som vill bygga och grannar som blir berörda av förändringar i sin närmiljö, myndigheter som ska bevaka och bidra till arbetet utifrån en mängd olika aspekter; alltifrån hälsa, säkerhet och praktisk funktionalitet till upplevelse-, natur- och kulturvärden i det gemensamma kulturarv som Malmös stadsmiljö utgör. Desto fler frågor som ska utredas desto mer samordning av olika intressen och desto mer sammanvägningsarbete krävs. Den ökade möjligheten till delaktighet och konjunkturens läge gör att staden behöver ha en tydlig gemensam riktning i byggandet av den nära, täta, gröna och funktionsblandade staden.

När Malmö växer har tidsförloppet för detaljplaner också närmat sig Sveriges andra storstäder. Varje detaljplan tar längre tid att genomföra, vilket har resulterat i att färre detaljplaner än planerat har antagits de senaste åren. Som åtgärd arbetar stadsbyggnadskontoret med att ha fler detaljplaner igång samtidigt, i en lämplig blandning av planer med både mindre krävande och mer krävande karaktär. Detta för att ge en både jämnare arbetsbelastning och ett jämnare intäktsflöde.

Reduktion av bygglovavgift

Riksdagen har beslutat om ändring i plan- och bygglagen, så att det från och med den 1 januari 2019 införs ett system med avgiftsreduktion när tidsfrister för beslut i ärenden om lov, förhandsbesked samt startbesked efter anmälan överskrids. Syftet är enligt förarbetena att skapa incitament för att följa de tidsfrister som gäller för beslut. Reglerna går i korthet ut på att för varje påbörjad vecka som nämnden överskrider tidsfristen i ett ärende, ska avgiften reduceras med en femtedel. Tidsfristen räknas från den dag när ansökan eller anmälan inkommit, eller den dag då sökanden på eget initiativ kommit in med ytterligare underlag. Om nämnden inom viss tid förelagt om avhjälpande av en brist i ansökan eller anmälan räknas tidsfristen först från när bristen avhjälpes. Ärenden som är kompletta kommer att behöva drivas mot ett beslut. Det finns inte längre samma möjlighet till dialog och revideringar under handläggningens gång. Senast då tidsfristen för handläggning tar slut ska ett beslut ha fattats. För att säkerställa att tidsfristerna hålls, och att förvaltningen i övrigt uppfyller de krav som ställs enligt de nya reglerna när dessa trädde i kraft, har stadsbyggnadskontoret sett över rutiner och arbetssätt inom stora delar av bygglovs- och anmälningsverksamheten. Förändringarna är bland annat administrativa, med tydligare rutiner och fler formella steg och ett ökat behov av bevakningsfunktioner i form av ny teknik eller personal. Arbetssättet förändras, med en skärpt tidig granskning för att fånga ärenden i tidigt skede. Stadsbyggnadsnämnden har även utökat delegationen till tjänstepersoner. Förutom rutin- och processförändringar finns ett stort informationsbehov externt för att tydliggöra processen för byggaktörer och Malmöbor. Efter första kvartalet 2019 kan förvaltningen konstatera att måluppfyllelsen är 100% det vill säga att samtliga handläggningstider hållits.

Inströmning av ärenden

Framtagandet av detaljplaner tar mer tid i anspråk jämfört med tidigare, vilket har resulterat i att färre detaljplaner än planerat har antagits de senaste åren. Detta påverkar hela stadsbyggnadsnämndens verksamhet, då färre antagna detaljplaner påverkar bland annat inströmningen av fastighetsbildningsärenden och bygglov.

Stadsbyggnadskontoret ser en minskning av inkomna fastighetsbildningsärenden jämfört med föregående år. Förvaltningen avslutar dock fler ärenden än det kommer in, vilket innebär att lagret av ärenden minskar.

Efter det första kvartalet 2019 konstateras att antalet inkomna bygglovsärenden har minskat. Minskningen har skett i mars, efter att i januari och februari varit på samma nivå som tidigare rekordår. Det skall dock

påpekas att det är för tidigt att dra några långtgående slutsatser efter första kvartalet. Kontoret ser även en nedgående trend för beställningar av nybyggnadskartor, utstakning/ lägeskontroll samt beräkning av bygglov. Intresset för tidiga diskussioner mellan kommunen och byggherrar kvarstår och det finns en fortsatt hög vilja att ansöka om nya detalplaner.

Vad som talar mot en större konjunkturedgång är att intresset från byggherrarnas sida inte har minskat då många diskussioner pågår i ärenden som är på ingång. Däremot ser stadsbyggnadskontoret att processerna tar längre tid då byggherrarna har en mer avvaktande positiv hållning. Det finns således fortfarande stort intresse för stadens stora utbyggnadsområden men det är i nuläget svårt att bedöma när i tid byggherrarna är mogna att inkomma med sina bygglovsansökningar. För att hantera detta har stadsbyggnadskontorets handläggare täta kontakter med de sökande.

Förändring i taxan för att möta kostnader i verksamheten

Kommunfullmäktige antog år 2011 den taxa som nu gäller för stadsbyggnadsnämndens verksamhet. Kommunfullmäktige bemyndigade även stadsbyggnadsnämnden att justera den inom vissa ramar. Stadsbyggnadskontoret avser att under 2019 se över taxan i syfte att få en bättre kostnadstäckning för stadsbyggnadsnämndens verksamhet. Översynen kommer att i ett första skede begränsa sig till de ramar som kommunfullmäktige bestämt i den ursprungliga taxan, men kan även föranleda mindre justeringar som kan kräva ett beslut av kommunfullmäktige. I sådana fall kommer det att ske i ett samlat ärende till kommunfullmäktige.

Kompetensbehov - risker med konjunkturen

Förvaltningen ser ett fortsatt kompetensbehov av kvalificerade specialister inom teknisk verksamhet. Denna grupp är fortfarande svårrekryterad. Vid rekrytering av medarbetare med lite eller ingen erfarenhet finns ett betydligt större urval. Utmaningen blir att det tar flera år att nå den erfarenhet som är önskvärd. Bredvidgång och upplärning är nödvändigt, men är tidskrävande för kollegorna. Erfarna medarbetare har en stor arbetsmarknad inom byggindustrin som driver upp lönerna och gör det besvärligt för förvaltningen att behålla och rekrytera rätt kompetens.

Kartläggningen av kompetensgap visar ett behov av förflyttning av kompetensnivåer, från hög till mycket hög kompetens. Det är alltså inte antal medarbetare som utgör stadsbyggnadskontorets gap utan en förflyttning av kompetensnivå.

En förändrad konjunktur kan leda till att stadsbyggnadskontoret snabbt måste ställa om kompetens till högre nivå genom utbildning och lärande i arbetet. Vidare krävs täta ekonomiska uppföljningar samt anpassa verksamhetens resurser utifrån efterfrågan på våra tjänster. Konjunktur i byggbranschen är avgörande för vår bemanning.

Investeringsstyrning

För att säkerställa en hållbar stadsutveckling i ett långt tidsperspektiv ser stadsbyggnadsnämnden ett betydande behov av en fortsatt utveckling av stadens investeringsstyrning. Det är viktigt att detta sker med helhetssyn och att även långsiktiga samhällsvinster och planeringsperspektiv beaktas.

Prioriteringar mellan olika strategiska investeringar behöver sättas i skarp relation till de nyttor som kan uppnås och till Malmö stads gemensamma mål och visioner. Prioriteringar inom stadens totala investeringsvolym måste göras i samverkan mellan alla nämnder och på ett transparent sätt med tydliga politiska beslut.

Den fysiska planeringen blickar långt in i framtiden och där tas de första stegen i en investeringsprocess. Stadsbyggnadsnämnden ser det därför som angeläget att en långsiktig investeringsportfölj skapas som tar sin utgångspunkt i både översiktsplaneringen och demografiska prognoser.

Stadsbyggnadsnämnden vill vidare belysa vikten av att sociala aspekter vävs in i investeringsstyrningen. I planerandet och byggandet av den socialt hållbara staden är stadsbyggnadsnämnden och dess förvaltning

beroende av andra nämnder, förvaltningar och externa aktörer. Stadsbyggnadskontoret arbetar idag med två planprogram, Amiralstaden och Lorensborg, som syftar till att visa på möjligheterna och lyfta befolkningens boendemiljö och förutsättningar för ett hållbart arbetsliv. Stadsbyggnadskontoret arbetar även aktivt med sociala konsekvensbedömningar som beskriver projektens sociala konsekvenser och nyttor. Stadsplanering kan på så sätt användas som ett redskap för att öka den sociala hållbarheten och sammanlänka platser samt undanröja fysiska barriärer.

Strukturell hemlöshet

Hemlösheten som främst orsakas av bostadsbrist brukar benämnas som strukturell hemlöshet, till skillnad mot social hemlöshet som är kopplad till sociala problem i form av missbruk och/eller psykisk ohälsa. Den sociala hemlösheten har legat på en stabil nivå i Malmö under många år. Den strukturellt betingade hemlösheten har däremot ökat kraftigt de senaste fem åren. Detta är bland annat en konsekvens av ett stort inflöde av hushåll med låg betalningsförmåga, svag förankring på bostadsmarknaden och en bostadsmarknad där möjligheterna att tillgodose bostadsbehovet för betalningssvaga hushåll är låg.

Att verka för att motverka och minska den strukturella hemlösheten måste ha hög prioritet. I detta omfattas en rad olika samverkande aspekter. Det är väsentligt att tillgängliggöra bostäder med lägre hyresnivåer som även hushåll med lägre inkomst har råd med. Det kan bland annat ske genom ökad rörlighet i det befintliga bostadsbeståndet och genom initiativ och insatser som kan ge tillskott av bostäder med lägre hyror än i dagens nyproduktion. Ett exempel på en åtgärd är Mallbo som syftar till att prova en modell för bostadsbyggande med hyror som fler har råd att betala.

För att minska antalet hushåll som hamnar i hemlöshet krävs därtill att fler invånare kommer i arbete och har egen försörjning. Det är därför viktigt att den fysiska planeringen bidrar till och stimulerar en arbetsmarknads- och näringslivsutveckling som leder till ett diversifierat och ökat utbud av arbetstillfällen. Här kan stadsbyggnadsnämnden bidra till stadens gemensamma insatser, inte minst genom både den översiktliga planeringen liksom detaljplaneringen.

I det korta perspektivet är det bland annat angeläget att verka för hållbara och kostnadseffektiva lösningar för de som hamnar i hemlöshet och att fler fastighetsägare accepterar försörjningsstöd som inkomst för förstahandskontrakt. Att Malmö har anslutit sig till FN-initiativet The Shift innebär att staden markerar att bostaden ska ses som en social rättighet. För att svara upp till The Shift krävs gemensamma krafttag inom Malmö stads organisation för att minska hemlösheten, men även på nationell nivå krävs det åtgärder för att uppnå en offensiv och jämlik bostadspolitik.

Stadsbyggnadsnämnden ser att den, tillsammans med flera andra nämnder, har en viktig roll i arbetet för att motverka strukturell hemlöshet. För att säkerställa att det sker på ett ändamålsenligt sätt är det nödvändigt med mer samverkan mellan berörda nämnder och förvaltningar, tydligare ledning och styrning samt helhetssyn.

Förändring och utveckling av nämndens verksamhet

Här besvarar nämnden följande frågor:

- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling har nämnden genomfört senaste tiden som har betydelse för kommande år?
- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling pågår eller planeras inom nämnden framöver och varför?
- Hur planerar nämnden att finansiera kommande verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling?

Effektiviseringar genom processutveckling och digitalisering

Effektiviseringar sker främst genom ständiga förbättringar i processer och arbetssätt. Ytterligare framgångsfaktorer för att effektivisera verksamheter brukar vara samverkan, fokus på ledning och styrning, målgruppsorientering och digitalisering.

Vidare har förvaltningen under de senaste två åren satsat på processutveckling och utvecklat en metod för detta som innefattar följande perspektiv: jämställdhet och mångfald, digitalisering, roller och ansvar, effektiviseringsmöjligheter samt resurser och kompetensutveckling. Metoden kommer hjälpa förvaltningen att möta utmaningar av olika slag. Vidare har förvaltningen, tillsammans med alla medarbetare och chefer, utarbetat en digital agenda för stadsbyggnadskontorets alla verksamhetsområden, som årligen uppdateras utifrån stadens och verksamheternas behov. Arbetet är en del av Det digitala Malmö, Malmö stads program för hur stadens digitala landskap ska se ut i framtiden. Målet är att digitaliseringen ska förbättra servicen till medborgare såväl som effektiviteten i arbetet.

Arbetet med processutveckling och digitalisering drevs initialt i ett gemensamt projekt. Sedan 2018 har detta arbete vävts in i den ordinarie verksamheten som en del i stadens nya budget- och uppföljningsprocess och där förändringsledning sker genom dialog och delaktighet med alla medarbetare och chefer på enhets-, avdelnings- och ledningsnivå.

Processarbete och digitalisering

En digitaliserad samhällsbyggnadsprocess – både en möjlighet och utmaning

Stadsbyggnadsnämnden ser en stor utvecklingspotential vad gäller digitala leveranser mellan olika faser och olika aktörer i samhällsbyggnadsprocessen. Det finns även stora potentiella vinster i öppna och lättillgängliga data samt en öppnare och effektivare process. Ett obrutet och effektivt informationsflöde mellan aktörerna i samhällsbyggnadsprocessen kommer att vara en förutsättning för att bygga och förvalta Malmö och dess infrastruktur ur ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart perspektiv. Därför behövs ytterligare samarbete och en gemensam process för den digitala informationsförsörjningen - från idé till förvaltning, både mellan stadens nämnder och förvaltningar, men även externt. De effektiviseringar som stadsbyggnadsnämnden gör i samhällsbyggnadsprocessen innebär inte nödvändigtvis att vinsterna i första hand kommer kunna hämtas hem av stadsbyggnadsnämnden, utan av övriga intressenter i samhällsbyggnadsprocessen.

Digitalisering och tillgången till digitala tjänster ökar förutsättningarna för medborgarinflytande och därmed stärkt demokrati. Digitala verktyg och tjänster möjliggör för fler att både ta del av och vara med och påverka samhällsbyggnadsprocessen. Genom att använda 3D-modeller och visualiseringsteknik kan dialogen och kommunikationen mellan aktörer och medborgare förbättras och förenklas. Detta medför både en förbättrad och ökad interaktion och dialog med Malmöborna samt andra aktörer som exempelvis byggherrar. En viktig förutsättning för att detta ska kunna ske är öppna geodata.

Öppna geodata

Stadsbyggnadsnämnden ser att öppna geodata kan ge bättre beslut inom både samhällsplanering,

krishantering och klimatanpassning. Tillgång till öppna geodata är även en viktig del i att skapa en effektiv samhällsbyggnadsprocess i Sverige. Öppna geodata kan definieras som "data som vem som helst fritt får använda, återanvända och distribuera". Öppna geodata får därmed inte vara avgiftsbelagd och inga licensvillkor får inskränka på användningsvillkoren.

Ett hinder för bred användning av geodata är att datainsamling och ajourhållning idag till stor del är avgiftsfinansierad. Modellen med avgiftsfinansiering innebär att det finns restriktioner för hur informationen får användas och spridas, något som är väldigt centralt i en utvecklad digital samhällsbyggnadsprocess. En tydlig trend inom både offentlig förvaltning och statliga myndigheter är därför ökade krav på öppna geodata, något som stadsbyggnadsnämnden och dess förvaltning inte kan hantera inom nuvarande finansieringsmodell.

Inom ramen för arbetet med Det Digitala Malmö har öppna data pekats ut som en av grundstenarna för ett framgångsrikt genomförande av programmet och för att profilera Malmö som en innovativ, hållbar och öppen stad. De tekniska förvaltningarna har även utvecklat en förvaltningsövergripande webbkarta för tillgång till geodata kallad mMap. Ytterligare förvaltningar och kommunala bolag har visat intresse för tjänsten. Nuvarande finansieringsmodell riskerar dock att hindra användningen av tjänsten och möjliga nyttor med mMap kan därmed inte hämtas hem.

Behovet av tjänster som bygger på geodata ökar både hos medborgare och hos professionella användare samtidigt som fler och fler tillämpningar lanseras. Visualiseringar av olika slag med digitala 3D-modeller, användning av stadsmodeller och VR-modeller vid medborgardialog är exempel på detta. Även utvecklingen av mobila tjänster är en starkt bidragande orsak och geodata är den grundreferens som de flesta tillämpningar är i behov av då allt har ett geografiskt läge.

Trots att Sverige är ett av de länder som investerar mest i offentlig information, som databaser och register, är det andra länder som leder utvecklingen inom området öppna data. Studier som genomförts på både nationell och EU-nivå visar entydigt på stor nytta av fritt tillgängliga offentliga data. Enligt en studie från EU-kommissionen är geodata den mest värdefulla datakällan att öppna upp och göra fritt tillgänglig. Den är central för innovation och tillväxt, för att effektivisera offentlig förvaltning samt för att realisera åtaganden som Sveriges satsning på e-förvaltning. I många svenska kommuner har öppna geodata införts, vilket ännu inte är fallet i Malmö. De samlade erfarenheterna från andra kommuner och statliga myndigheter är att öppna geodata kan skapa både direkt och indirekt nytta, som vida överstiger kostnaden.

Idag finansieras Malmö stads geodata genom kommunbidrag på 5 100 tkr, interna intäkter från andra förvaltningar på 2 155 tkr samt externa intäkter på 4 245 tkr, varav 1 545 tkr avser kommunala bolag.

För att öppna geodata ska bli verklighet behövs ett beslut om en långsiktigt hållbar finansieringsform. Stadsbyggnadsnämnden föreslår därför en ny finansieringsmodell där det årliga kommunbidraget 2155 tkr fördelas om, från andra berörda nämnder, till stadsbyggnadsnämnden, så att alla förvaltningar fritt kan använda geodatan utan kostnad, vilket exempelvis kan gynna sociala och pedagogiska verksamheter. En omfördelning medför effektiviseringsvinster som minskad administration och fakturahantering samt gynnar gemensamma digitala lösningar, vilket är helt i linje med stadens mål att arbeta tillsammans och effektivisera verksamheterna.

I nästa steg föreslår stadsbyggnadsnämnden att genomföra öppna geodata för medborgare, kommunala bolag och privata aktörer. Detta andra steg innebär att nuvarande avgiftsfinansiering från kommunala bolag och externa aktörer om 4 245 tkr ersätts med ett ökat kommunbidrag till stadsbyggnadsnämnden. Detta innebär att geodata kan tillhandahållas avgiftsfritt till medborgare och samtliga aktörer i samhället.

Om endast kommungemensam geodata införs och inte öppnas upp för aktörer utanför Malmö stad behöver förvaltningarnas användning regleras så att en fortsatt avgiftsfinansiering inte äventyras. Det innebär att förvaltningarna endast kan använda informationen i den egna verksamheten och inte tillhandahålla informationen till samarbetspartners, akademien och externa aktörer.

Delaktighet

Delaktighet och insyn i stadens planerings- och beslutsprocesser är en viktig fråga för Malmö. Det konstateras i Malmökommissionens rapporter och lyfts i Malmö stads egna målkedja.

Stadsbyggnadsprocessen är komplex där många intressen ska vägas samman. Förmåga och kapacitet till tidiga dialoger kan synliggöra fler perspektiv, ge ett bättre beslutsunderlag, leda till ökad tillit mellan boende, stärkt ansvarstagande för gemensamma angelägenheter och leder förhoppningsvis även till färre överklaganden. Det ökar också stadsbyggnadsnämndens möjlighet att vara transparent i det komplexa sammanvägningsuppdrag nämnden har.

Under 2018 tillsatte stadsbyggnadskontoret en delaktighetsledare för att kunna arbeta mer systematiskt med dialog och delaktighet gentemot Malmöborna. Under året genomfördes också en processkartläggning av förvaltningens delaktighetsarbete. Resultatet av det arbetet avspeglar sig i de åtaganden som valts för 2019 där förvaltningen bland annat ska ta fram en lednings- och styrprocess för delaktighetsarbetet, höja medarbetarnas kompetens samt utveckla samarbeten med andra aktörer både inom och utom staden.

Amiralsstaden, Järnvägsverkstäderna i Kirseberg och Bunkeflostrand är tre exempel på geografier där stadsbyggnadskontoret idag jobbar med fördjupad delaktighet i bred samverkan med invånare, fastighetsägare och civilsamhälle. I alla tre områdena har också extra fokus lagts på att involvera barn i stadsutvecklingsprocesserna. Barns delaktighet nämns som särskilt viktig i Malmös översiktsplan och är mycket angelägen då barnkonventionen blir svensk lag 2020.

Satsningen Communities That Care, CTC, som syftar till att skapa goda uppväxtvillkor för barn och unga är också en möjlig samverkansplattform. Flera av de risk- och skyddsfaktorer som forskats fram inom CTC-arbetet går att påverka genom att använda stadsutvecklingens verktyg klokt. Stadsbyggnadsnämnden och dess förvaltning behöver även vara lyhörda för initiativ från medborgare, civilsamhället och företagare engagerade i Malmös utveckling.

Begäran om investeringsram

I detta avsnitt beskrivs nämndens planerade investeringar för 2020 med plan för 2021-2025.

Investeringsram

Begäran om investeringsram 2020 samt plan för 2021-2025 (belopp i tkr)

Investeringstyp	Begäran	Plan				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Teknisk utrustning	1 350	1 350	1 350	1 350	1 350	1 350
Summa investeringsram	1 350	1 350	1 350	1 350	1 350	1 350

Begäran om kommunbidrag

Begäran av kommunbidrag för samordningsorganisation avseende Storstadspaketet. I Plan för Genomförande av Storstadspaketet Malmö beskrivs samordningsorganisationen där ledning och styrning av Storstadspaketet Malmö anges. I samordningsorganisationen grundläggs principbeslut för utformning, framdrift och upplägg av avtalsobjekten. Stadsbyggnadskontoret har idag en samordningsgrupp som består av huvudsamordnare, trafiksamordnare, strateg och controller. Det kan även uppstå ett behov av att komplettera med en kommunikatör. För år 2018 och år 2019 har begäran av kommuncentrala medel för denna samordningsorganisation avropats för respektive år. Från och med år 2020 begär Stadsbyggnadsnämnden en årlig ram för kostnaderna av samordningsorganisationen som en justering av kommunbidraget. Detta då samordningsgruppen kommer att behövas under hela projektets gång.

Den årliga ramen uppgår till 2 500 tkr under perioden fram till år 2035.